

GALLENTO MARCO, Mercedes. *Orígenes del sistema sanitario valenciano. Documentos fundacionales del Hospital General de Valencia*. València: Institució Alfons el Magnànim, 2016. Arxius i Documents, 61. 259 pàgs. [17 x 24].

Recull i transcripció de documents des de l'origen de l'Hospital General de València, fa més de 500 anys. L'autora ha portat a terme una selecció amb la qual s'observa el procés de construcció i els motius que van originar-lo. Per tant el recull comença en el moment inicial, el 1409, any de la seva fundació. Llavors el seu nom era *Ignoscents, folls e orats*. Al cap d'uns anys es va crear la confraria dels Innocents, màrtirs i desemparats (1414). També s'inclouen aspectes complementaris que ajuden a comprendre el context social. Es van voler unificar a finals de segle tots els centres hospitalaris, cosa que no va ser fàcil i originà diversos problemes. S'afegeixen manuscrits de 1512, etapa en la qual Ferran II va aprovar els capítols de l'Hospital General. L'autora recull aspectes disposats per diputats i administradors el 1589.

Mercedes Gallent és especialista en l'estudi de l'àmbit sanitari de la Baixa Edat Mitjana i sempre ha mostrat interès en assumptes vinculats a la medicina, les malalties, els centres assistencials, etc. S'inclouen 60 documents, juntament amb un apartat de fonts i bibliografia, i un índex toponomàstic que facilita la consulta del volum. També inclou un apartat introductor que resumeix i sintetitza els aspectes que es poden consultar a la documentació. El primer manuscrit és de 1409 i el darrer de 1848; tot i que quasi tots son anteriors a l'any 1589.

El s. XIII es va començar a configurar una xarxa hospitalària a València, després de la conquesta de Jaume I. De fet durant aquell període i el segle posterior es fundaren gran nombre d'hospitals: *Sant Vicent, Santa Llúcia, Sant Guillem, Santa Maria de Roncesvalles, Sant Joan de Jerusalem, Sant Llàcer*, etc. El que aquí s'analitza o *Ignoscents* estava dedicat a malalts mentals i va funcionar de manera autònoma durant temps. Gràcies a l'aprovació del monarca Ferran II van poder ampliar les instal·lacions i acollir altre tipus de malalts. Fins a finals de s. XV que es va voler unificar la xarxa de petits hospitals en un de sol. Aixó va ser possible perquè el 1473 el Consell havia repartit les funcions de cada centre. L'Hospital General es va fundar el 1512 i el promotor o protagonista d'aquest fet va ser l'Hospital dels *Ignoscents*. Llavors es van redactar uns capítols i es definiren les ordinacions (1512) que van ser aprovades pel rei. Es descriuen els diversos aspectes: administratiu, elecció de càrrecs, inspecció, règim interior, aspectes sanitaris, religiosos i econòmics, juntament amb els de beneficència.

La ciutat va voler consolidar-lo i aportar ajuts pel seu manteniment. Mossèn Bernat Boy va recollir almoines per aquest fi. Va ser el 1513 que l'Hospital va assolir la protecció de la monarquia, esdeveniment que va afavorir el recapte d'ajuts i la seva distribució en aspectes benèfics. L'autora ens recorda que ja el 1487 el Consell va redactar una normativa que demanava que les propietats i els bens confiscats als condemnats per heretgia anessin a parar a l'Hospital. Els canvis socials que es

desenvoluparen a finals de l'Edat Mitjana i principis de l'Edat Moderna van permetre la consolidació de l'esmentat Hospital.

IHE
(Secretaria de la revista)

Traductor de la reseña anterior:

Recopilación y transcripción de documentos desde el origen del Hospital General de Valencia, hace más de 500 años. La autora ha llevado a cabo una selección con la que se observa el proceso de construcción y los motivos que dieron lugar a su creación. Por lo tanto la recopilación empieza en el momento inicial, en 1409, año de su fundación. Entonces su nombre era *Ignoscents, follis e orats*. Al cabo de unos años se generó la cofradía de los Inocentes, mártires y desamparados (1414). También se incluyen aspectos complementarios que ayudan a comprender el contexto social. Se quisieron unificar a finales de siglo todos los centros hospitalarios, cosa que no fue fácil y originó diversos problemas. Se añaden manuscritos de 1512, etapa en la cual Fernando II aprobó los capítulos del Hospital General. La autora recoge aspectos dispuestos por diputados y administradores en 1589.

Mercedes Gallent es especialista en el estudio del ámbito sanitario de la Baja Edad media y siempre ha mostrado interés en asuntos vinculados a la medicina, las enfermedades, los centros asistenciales, etc. Se incluyen 60 documentos, junto con un apartado de fuentes y bibliografía, y un índice toponomástico que facilita la consulta del volumen. También incluye un apartado introductorio que resume y sintetiza los aspectos que se pueden consultar en la documentación. El primer manuscrito es de 1409 y el último de 1848; a pesar de que casi todos son anteriores al año 1589.

En el s. XIII se empezó a configurar una red hospitalaria en Valencia, después de la conquista de Jaime I. De hecho durante aquel periodo y en el siglo posterior se fundaron gran número de hospitales: *Sant Vicent, Santa Llúcia, Sant Guillem, Santa María de Roncesvalles, Sant Joan de Jerusalem, Sant Llàcer*, etc. El que aquí se analiza o *Ignoscents* estaba dedicado a enfermos mentales y funcionó de modo autónomo durante tiempo. Gracias a la aprobación del monarca Fernando II se pudieron ampliar las instalaciones y acoger otro tipo de enfermos. Hasta finales del s. XV que se quiso unificar la red de pequeños hospitales en uno solo. Esto fue posible porque en 1473 el *Consell* había repartido las funciones de cada centro. El Hospital General se fundó en 1512 y el promotor o protagonista de este hecho fue el Hospital de los *Ignoscents*. Entonces se redactaron unos capítulos y se definieron las ordenanzas (1512), que fueron aprobadas por el rey. Se describen los diversos aspectos: administrativo, elección

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

ISSN: 0537-3522

CEHI- Universitat de Barcelona (deseembre 2018)

de cargos, inspección, régimen interior, aspectos sanitarios, religiosos y económicos, junto con los de beneficencia.

La ciudad quiso consolidarlo y aportar ayudas para su mantenimiento. Mosén Bernat Boy recogió limosnas para dicho fin. Fue en 1513 que el Hospital alcanzó la protección de la monarquía, acontecimiento que favoreció la captación de ayudas y su distribución en aspectos benéficos. La autora nos recuerda que ya en 1487 el *Consell* redactó una normativa que pedía que las propiedades y los bienes confiscados a los condenados por herejía fuesen a parar al Hospital. Los cambios sociales que se desarrollaron a finales de la Edad Media y principios de la Edad Moderna permitieron la consolidación del mencionado Hospital.

IHE

(Secretaria de la revista)